

FIȘA DISCIPLINEI

1. Date despre program

Instituția de învățământ superior	Universitatea „Ștefan cel Mare” din Suceava
Facultatea	Facultatea de Litere și Științe ale Comunicării
Departamentul	Limba și Literatura română și Științele Comunicării
Domeniul de studii	Filologie
Ciclul de studii	Masterat
Programul de studii	Literatura română în context european și Limbă și comunicare

2. Date despre disciplină

Denumirea disciplinei	EUROPENISM ȘI ETNOCENTRISM				
Titularul activităților de curs	Lector univ. dr. Gina PUICĂ				
Titularul activităților de seminar	Lector univ. dr. Gina PUICĂ				
Anul de studiu	I	Semestrul	I	Tipul de evaluare	Colocviu
Regimul disciplinei	Categorია formativă a disciplinei DSI – Discipline de sinteză; DAP – Discipline de aprofundare				DSI
	Categorია de opționalitate a disciplinei: DI - obligatorie (impusă), DA - opțională (la alegere), DL - facultativă (liber aleasă)				DI

3. Timpul total estimat (ore alocate activităților didactice)

I a) Număr de ore pe săptămână	2	Curs	1	Seminar	1	Laborator/lucrări practice	-	Proiect	-
I b) Totalul de ore pe semestru din planul de învățământ	28	Curs	14	Seminar	14	Laborator/lucrări practice	-	Proiect	-

II Distribuția fondului de timp pe semestru:	ore
II a) Studiul după suport de curs, bibliografie șinotețe	30
II b) Documentare suplimentară în bibliotecă, pe platformele electronice de specialitate și pe teren	30
II c) Pregătire seminarii/laboratoare, teme, referate, portofolii și eseuri	33
II d) Tutoriat	
III Examinări	4
IV Alte activități:	

Total ore studiu individual II (a+b+c+d)	93
Total ore pe semestru (I+II+III+IV)	125
Numărul de credite	5

4. Precondiții (acolo unde este cazul)

Curriculum	• Istoria literaturii române
Competențe	• Cunoștințe minimale de istorie

5. Condiții (acolo unde este cazul)

Desfășurare a cursului		• Sală de curs
Desfășurare aplicații	Seminar	• Volume de autori pe domeniul de studiu, referate și dezbateri pe tema tratată
	Laborator	•
	Proiect	•

6. Competențe specifice acumulate

Competențe generale/prof esionale	CG1 – Verifică text; CG4 – Gândește în mod abstract; CG6 – Respectă planul de lucru; CG7 – Creează definiții
Competențe Specifice/trans versale	CS1 – Apreciază diversitatea expresiilor culturale și artistice

7. **Obiectivele disciplinei** (reieșind din grila competențelor specifice acumulate)

Obiectivul general al disciplinei		Cunoașterea structurilor imaginarii socio-cultural, politic și literar din spațiul românesc (construit prin înfruntarea dintre europenism și etnocentrism), în relație cu gândirea și mișcarea social-politică și culturală europeană.
	Curs	La încheierea cursului, studenții vor fi capabili să: O1 (CG4, CG7) Definească conceptele de europenism și etnocentrism; O2 (CG1, CG6) Ilustreze cele două orientări prin prezentarea opiniilor unor personalități culturale reprezentative și a publicațiilor în jurul cărora s-au grupat; O3 (CG4, CS1) Realizeze demersul exegetic obiectiv asupra universului unei opere literare, ținând cont de contextul estetic și ideologic; O4 (CG6, CS1) Identifice un destin particular în formarea personalității culturii românești și a caracteristicii de „ <i>sinteză</i> ” a specificului nostru etnic; O5 (CG4, CG7) Înțeleagă faptul că ideologia românească a înregistrat o oscilație permanentă între etnocentrism și europenism, cu preponderența uneia sau alteia din aceste orientări; O6 (CG4, CS1) Sesizeze faptul că orientarea spre europenism (identificat ca modernitate), în contrapunct cu orientarea spre românism (autenticitate), s-a desfășurat în sensul evoluției civilizației și a creșterii conștiinței de sine a spiritualității etnice.
	Seminar	O7 (CG1, CS1) Cunoască și dezbată asupra opiniilor opuse ale unor personalități reprezentative pentru fiecare din cele două grupări (și pentru cele de centru); O8 (CG4, CG6) Identifice modalități de reflectare, în plan literar, a ideologiei social-politice a fiecărei ipostaze a acestei confruntări.

8. **Conținuturi**

Curs	Nr. ore	Metode de predare	Observații
1. Europa/europenism/românism. Definirea conceptelor 2. Europenism-etnocentrism în secolul al XIX-lea. - Pașoptismul –integrarea în sincronia desfășurării ideologiei social-politice, culturale, artistice europene - Junimea: Maiorescu și teoria „formelor fără fond” în contextul gândirii postrevoluționare din țările europene.	2	Expunerea, problematizarea, Conversația euristica	
3 Ideologia culturală românească la începutul secolului XX. Între europenism și etnocentrism. - Orientări tradiționaliste și de centru (sămănătorismul și poporanismul)	2	Expunerea, problematizarea, Conversația euristica	
4. Perioada interbelică. Antinomiile din sfera culturală a secolului XX. Dramatismul înfruntărilor. - Climat cultural european (Ideile privind relația cultură-civilizație avansate de: O. Spengler, H. Keyserling, N. Berdiaev, L. Romier);	2	Expunerea, problematizarea, Conversația euristica	
5. Polarizarea atitudinilor în spațiul cultural și literar interbelic: europeismul / autohtonismul. - Mișcarea neosămănătoristă (mentor N. Iorga); - Mișcarea modernistă de la „Sburătorul” (E. Lovinescu)	2	Expunerea, Conversația euristica, Problematizarea	
6. Mișcarea intelectualistă raționalistă („Viața Românească”, M. Ralea, G. Călinescu, T. Vianu) Tradiționalismul spiritualizat de la „Gândirea” (mentor N. Crainic);	2	Expunerea, Conversația euristica, Problematizarea,	
7. Mișcarea intelectualistă antiraționalistă de la „Criterion”: - „ <i>trăirismul</i> ” (V. Pârvan și Nae Ionescu); antiraționalității (M. Vulcănescu, M. Eliade, P. Comarnescu, C. Noica). „România literară” (1930)	2	Expunerea, Conversația euristica, Problematizarea	
8. Perioada comunistă. Adâncirea tendințelor opuse - Protocronismul – reprezentanți și publicații - Poziții opuse: N. Manolescu, Z. Ornea, A. Pleșu, A. Marino	1	Expunerea, Conversația euristica, Problematizarea	

9. Perioada postdecembristă. - Reminiscențe autohtoniste - Poziții nuanțate: O. Paler, Al. Paleologu	1	Expunerea, Conversația euristică, Problematizarea	
--	---	--	--

Bibliografie

ALEXE, Dan, (2021), *Dacopatia și alte rătăcirii românești*, ed. a III-a, revăzută și adăugită, București, Ed. Humanitas;
 ALEXANDRESCU, Sorin, (1998), *Paradoxul român*, București, Ed. Univers;
 BLAGA, Lucian, (1994), *Orizont și stil și Spațiul mioritic*, București, Ed. Humanitas;
 BOIA, Lucian, (2012), *De ce e România altfel?*, București Ed. Humanitas;
 CIORAN, Emil, (1939), *Schimbarea la față a României*, București, Ed. Vremea;
 CULIANU, Ioan- Petru, (1993), "Cultura română?" în *Vatra*, 226, mai, nr. 5, p.4;
 DENSUSIANU, Ovid, (1933), *A fi....Român*, București, Ed. Socec;
 DRĂGHICESCU, Dimitrie, (1907), *Din psihologia poporului român*, București Ed. Leon Alcalay;
 DJUVARA, Neagu, (1995), *Între Orient și Occident*, București, Editura Humanitas;
 ELIADE, Mircea, (1990), *Profetism românesc*, București, Ed. Roza Vânturilor;
 ELIADE, Mircea, (1934), „A nu mai fi român”, în vol. *Oceanografie*, București;
 GEORGIU, Grigore, (2000), *Istoria culturii române moderne*, București, Colecția „Cărți fundamentale ale culturii române”;
 GHEMEȘ, Ileana, (2002), *Autohtonism și „europeism” în spațiul cultural și literar românesc interbelic*, Alba Iulia;
 LIICEANU, Gabriel, (2002), *Ușa interzisă*, București, Editura Humanitas;
 LIICEANU, Gabriel, (1991), *Jurnalul de la Păltiniș*, București, Ed. Humanitas;
 LOVINESCU, Eugen, (1925), *Istoria civilizației române moderne*, București, Ed. Ancora;
 MARINO, Adrian, (2005), *Pentru Europa, Integrarea României. Aspecte ideologice și culturale*, Iași, Ed. Polirom;
 MARINO Adrian, (2006), *Descoperirea Europei*, Craiova, Editura Aius
 NEAGOE Liviu, în dialog cu Dan Burcea, (2023), „A construi un model identitar înseamnă să ne raportăm la ceea ce ne validează alteritatea”, *Observator cultural*, nr. 1178. Versiune online accesibilă la: <https://www.observatorcultural.ro/articol/a-construi-un-model-identitar-inseamna-sa-ne-raportam-la-ceea-ce-ne-valideaza-alteritatea-celalalt-strainul/> (11.12.2023)
 NOICA, Constantin, (1944), *Pagini despre sufletul românesc*, București, Ed. Luceafărul;
 ORNEA, Zigu, (1980), *Tradiționalism și modernitate în deceniul al III-lea*, București, Ed. Eminescu;
 PLEȘU, Andrei, (1996), *Chipuri și măști ale tranziției*, București, Ed. Humanitas;
 PLEȘU, Andrei, (2007), *Comedii la porțile Orientului*, București, Editura Humanitas;
 RALEA, Mihai, (1997), *Fenomenul românesc*, București, Editura Albatros;
 RĂDULESCU-MOTRU, Constantin, (1910), *Sufletul neamului nostru, calități bune și defecte*, București, Editura Lumen;
 RĂDULESCU-MOTRU, Constantin, (1996), *Etnicul românesc. Naționalismul*, București, Editura Albatros;
 VULCĂNESCU, Mircea, (1991), *Dimensiunea românească a existenței*, București, Fundația Culturală Română.

Bibliografie minimală

GEORGIU, Grigore, (2000), *Istoria culturii române moderne*, București, Colecția „Cărți fundamentale ale culturii române”;
 GHEMEȘ, Ileana, (2002), *Autohtonism și „europeism” în spațiul cultural și literar românesc interbelic*, Alba Iulia;
 LOVINESCU, Eugen, (1925), *Istoria civilizației române moderne*, București, Ed. Ancora;
 MARINO, Adrian, (2005), *Pentru Europa, Integrarea României. Aspecte ideologice și culturale*, Iași, Ed. Polirom;
 ORNEA, Zigu, (1980), *Tradiționalism și modernitate în deceniul al III-lea*, București, Ed. Eminescu;

Aplicații (Seminar/laborator/proiect)	Nr. ore	Metode de predare	Observații
• Dimitrie Drăghicescu, <i>Din psihologia poporului român</i>	2	Conversația euristică Dezbaterea, Comentariu pe text	
• Mihail Ralea. <i>Fenomenul românesc</i>	2		
• Constantin Rădulescu-Motru, <i>Sufletul neamului nostru, calități bune și defecte</i>	2		
• Lucian Blaga. <i>Matricea stilistică a culturii românești</i>	2		
• Emil Cioran, <i>Schimbarea la față a României</i> .	2		
• Boia Lucian, <i>De ce e România altfel?</i>	2		
• Andrei Pleșu. <i>Comedii la porțile Orientului</i>	2		

Bibliografie minimală

BLAGA, Lucian, (1994), *Orizont și stil și Spațiul mioritic*, București, Ed. Humanitas;
 CHIMET, Iordan, (1992-1993), *Dreptul la memorie, vol. I-IV*, Cluj-Napoca, Ed. Dacia;
 RALEA, Mihai, (1997), „Fenomenul românesc”, București, Editura Albatros;
 MARINO Adrian, (2006), *Descoperirea Europei*, Craiova, Editura Aius;
 ORNEA, Zigu, (1980), *Tradiționalism și modernitate în deceniul al III-lea*, București, Ed. Eminescu.

9. Coroborarea conținuturilor disciplinei cu așteptările reprezentanților comunității epistemice, asociațiilor profesionale și angajatorilor reprezentativi din domeniul aferent programului

Conținuturile disciplinei sunt în concordanță cu programele analitice aferente din țară și corespund competențelor vizate în acest program de studiu.

10. Evaluare

10.1. Standard minim de performanță evaluare la curs: asimilarea câtorva cunoștințe fundamentale privind conținutul celor două orientări (europenism și etnocentrism); exprimare coerentă și corectă gramatical.

10.2. Standard minim de performanță evaluare la activitatea aplicativă: identificarea corectă a ideologiei socio-culturale în care se încadrează autorul propus spre analiză; exprimare coerentă și corectă gramatical.

Tip activitate	Criterii de evaluare	Metode de evaluare	Pondere din nota finală
Curs	<p>Capacitatea de:</p> <ul style="list-style-type: none"> - A reda informații despre contextul european în care s-au manifestat cele două orientări ideologice din spațiul românesc (O1-CG4, CG7; O7- CG1, CS1); - A identifica și prezenta trăsăturile celor două orientări pentru fiecare etapă istorică, ale personalităților și publicațiilor reprezentative (O2-CG1, CG6; O7 -CG1, CS1); - A sintetiza, argumenta și a realiza conexiuni între cunoștințele asimilate (O6-CG4, CS1; O8-CG4, CG6) 	<p>Examinare orală</p> <p>(Comentariu pe text dat)</p>	50%
Seminar	<ul style="list-style-type: none"> - Calitatea demersului interpretativ (O6-CG4, CS1) - Capacitate de a structura și controla discursul în funcție de forma și finalitatea expunerii sau lucrării (O7-CG1, CS1). 	<ul style="list-style-type: none"> - participarea activă, documentată, în cadrul prezentării temelor de seminar; - Evaluarea calității referatelor privind sistematizarea elementelor conținutului, folosirea bibliografiei adecvate și calitatea discursului, scris și oral, a acestui conținut. 	50%

Data completării	Semnătura titularului de curs	Semnătura titularului de aplicație
24.09.2024		

Data avizării	Semnătura responsabilului de program
25.09.2024	

Data avizării în departament	Semnătura directorului de departament
26.09.2024	

Data aprobării în Consiliul academic	Semnătura decanului
27.09.2024	